

$$\begin{aligned}x_{\phi}^2 &= m(n - 1)W, \\x_{\phi}^2 &= 15(12 - 1)0,31 = 51,15.\end{aligned}\tag{2}$$

За рівнем значущості α (0,05) і числу ступенів свободи $f = n - 1$ (11) в таблицях Пірсона знаходимо критичне значення $x_{кр}^2$, що рівне 19,7. Отже, з ймовірністю 95 % можемо стверджувати про невинуватість отримання такого значення коефіцієнта конкордації.

Список використаних джерел

1. Рабочая книга социолога / за ред.: Г. В. Осипова. Москва, 2003. 480 с.

Пометун О. І., д-р. пед. наук, професор,
Інститут педагогіки Національної академії
педагогічних наук України, м. Київ

УДК 371.1.07

Пометун О. І. Діяльнісний підхід як основа сучасного освітнього процесу. *Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 30 жовтня 2020 р). Київ : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2020. С. 214 – 216.

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Розвиток загальної середньої освіти в Україні останніми роками розглядається у контексті запровадження діяльнісного та компетентнісного підходів до навчання. Свідченням тому є як концепція Нової української школи, так і оновлені Державні стандарти початкової і середньої освіти. І це зрозуміло, оскільки у сучасному динамічному світі енциклопедичні знання поступово втрачають привабливість, адже людям все більше доводиться використовувати технології, спілкуватись, досягаючи спільних цілей, орієнтуватись у знаково-семіотичному просторі. Основним завданням навчання стало не репродуктивне засвоєння знань, а набуття комплексу узагальнених способів діяльності, які можна застосувати у будь-якій сфері життя. Знання потрібні не самі по собі, а як основа поведінки і діяльності в різних життєвих ситуаціях. Отже, школі потрібна така теорія і практика, яка б відповідала, з одного боку, потребам як самого учня, так і суспільства, а з іншого, враховувала б закономірності розвитку особистості і формування її свідомості. Цим критеріям повною мірою відповідає діяльнісний підхід у навчанні. Психологічне обґрунтування діяльнісного підходу в роботах видних вітчизняних психологів Л. С. Виготського, А. Н. Леонтьєва, С. Л. Рубенштейна та ін. у загальних рисах зводиться до положень про те, що становлення особистості можливо тільки в діяльності, що психіка людини нерозривно пов'язана з її діяльністю і нею обумовлена. Діяльність у цьому випадку

розуміється як активність людини, що проявляється у вигляді зовнішніх або внутрішніх операцій, дій або діяльностей у процесі взаємодії з навколишнім світом для задоволення потреб особистості і вирішення життєвих завдань.

Якщо узагальнити вихідні положення діяльнісного підходу у навчанні, на які сьогодні має спиратися практика освітнього процесу, то їх можна сформулювати таким чином:

- психіка людини нерозривно пов'язана з її діяльністю і нею обумовлена;
- механізмом здійснення діяльності є розв'язання завдань;
- первинними з точки зору цілей навчання є діяльність і дії, що складають цю діяльність;
- зміст навчання не є системою знань, а є системою дій і знань, що забезпечують освоєння цієї системи;
- спосіб дій може бути сформований тільки в результаті діяльності, яку, якщо вона спеціально організовується, називають навчальною діяльністю;
- процес навчання – це діяльність учня або навчальна діяльність з метою навчитися умінням виконувати дії і операції, за допомогою яких вона реалізується;
- механізмом навчання є не передача знань, а управління навчальною діяльністю.

Отже, процес навчання необхідно досліджувати і організовувати як діяльність. Опанування учнями діяльністю, вірніше діями та операціями, за допомогою яких вона реалізується, є метою навчання. Систему операцій, яка забезпечує вирішення завдань певного типу, називають способом дій. Таким чином, метою навчання є формування способу дій. Для вчителя це означає, що в процесі навчання, при переданні учням досвіду суспільно історичної практики людства його завданням є формування в учнів способів дій – тобто умінь діяти, відповідаючи на виклики (потреби) життя.

Підхід до процесу навчання як діяльності, і насамперед, діяльності учнів, потребує змін у поглядах на роль і співвідношення знань і умінь. Два традиційні завдання педагогіки: передання знань і формування умінь їх застосовувати, що мали вирішуватись, послідовно, замінюються одним. Знання і уміння (дії учня, в яких ці уміння реалізуються) розглядаються тепер в єдності, адже засвоєння знань відбувається одночасно з формуванням способів дії.

Будь яке навчання основам наук водночас є і навчанням відповідних розумових дій: від найпростіших, якими є відтворення і пояснення, до більш складних, тобто застосування знань, і до найбільш складних, якими є аналіз, синтез і оцінка. З іншого боку, формування будь якої розумової дії неможливе без засвоєння певних знань. Отже, знання в цій парадигмі – це не мета навчання, а його засіб. Вони засвоюються для того, щоб з їх допомогою виконувати дії, вирішувати завдання, ефективно діяти певними способами, а не для того, щоб їх запам'ятати знання і підвищити ерудицію.

Запровадження діяльнісного підходу означає, що основною складовою роботи учнів стає процес розв'язання завдань, проблем, тобто, освоєння діяльності, особливо нових її видів: дослідницької, пошуково-конструкторської, творчої тощо. В такому випадку фактичні знання виникають як наслідок роботи над навчальними завданнями, організованими в доцільну та ефективну систему. Паралельно з освоєнням діяльності

учень формує власну систему цінностей, підтримувану соціумом. З пасивного споживача знань він перетворюється на активного суб'єкта навчальної діяльності.

Функції вчителя в діяльній моделі навчання перетворюються на діяльність з управління процесом навчання. Він виступає як організатор процесу навчання, консультант, фасилітатор, який ніколи не “замикає” навчальний процес на собі і не є носієм абсолютної істини. Учень і вчитель являються рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Процес навчання набуває рис спонтанності, творчості, співпраці, осмислення, рефлексії того, що відбувалось і які результати отримали. Під час планування навчального процесу разом із відбором навчального матеріалу вчитель має не лише відбирати джерела інформації і структурувати зміст навчання, а й проектувати навчальну діяльність учнів, що може забезпечити системне формування їх компетентностей школярів.

Стрілець О. І., директор, Державний професійно-технічний навчальний заклад “Дніпровський центр професійно-технічної освіти”, м. Дніпро;
аспірант, Наукова установа “Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України”, м. Київ

УДК 371.2

Стрілець О. І. Навчально-виробничий кластер як форма соціального партнерства між ДПТНЗ “Дніпровський центр професійно-технічної освіти” і державним підприємством “Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова” для підготовки фахівців, які відповідають вимогам економіки. *Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 30 жовтня 2020 р). Київ : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2020. С. 216 – 218.

НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИЙ КЛАСТЕР ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА МІЖ ДПТНЗ “ДНІПРОВСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ” І ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ “ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ ПІВДЕННИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД ІМ. О. М. МАКАРОВА” ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ, ЯКІ ВІДПОВІДАЮТЬ ВИМОГАМ ЕКОНОМІКИ

Виробничі підприємства модернізуються і впроваджують нові та більш продуктивні, енерго- та ресурсозберігаючі технології, щоб бути конкурентоспроможними у своїй галузі. У зв'язку з цим також реорганізуються професійні навчальні заклади. Яскравим прикладом такого розвитку є ДПТНЗ “Дніпровський центр професійно-технічної освіти”.